

ACC. N:R M. 14400:1-12.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *O. W. Möller, Löberöd*
Härad: *Fresta m. fl.* Berättare: " " "
Socken: *Högseröd, "* Berättarens yrke: *f. d. lantbr.*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1872* i *Harlösa*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden. sid. 1-12.

LMF 95.

1888 efter de avslutad Bokhålleriståla
 kom jag enligt min faders önskan till
 Löveröd för att lära handelsmannens då
 mycket osäkra yrke. Det var den 15:a Maj
 sågda år efter en mycket sträng vinter då
 snöer låg kvar i Löveröds hult midnatt
 afren. Handelsm. Pettersson var då egare
 till affären som var cirka 14 m. lång 7 m.
 bred med en "Disk" eller Disk om längd i mit-
 ten. Flyttor var det vid västra samt norra
 väggarna med en dörr i norra väppen in till
 pakbrunnmet som öppnades mot detta en
 trappa till källaren med låm eller lucka
 att falla upp mot butiksdörren. Jag var
 frä uppgående i trappan med en Ruskväs
 då de då förte bokhåll i hast öppnade och
 väkte lämmen i huvudet på mig. I källaren
 som inte var cementerat var fuktig och obe-

Kväm med förvaring av Salt pill Fotonen
Maskin. Troroljes. Vin av Port och Blodaga
typ "Patent" eller vagnsmånga. Russins. Grisk
on Blåholst. Gode m. m. förvarades där.
Det var en Kombinerad Lpseri och Järn-
handel då. Ingen telefon men en Väst
att köra hem varor med från järnvägst.
Låter sig. Petterssons fader gjorde detta mu-
nga varor köpte han ut till handlarna
som då köpte mest på tre m. kredit och
när det då var tid att bet. fick F. skriva på
en tre m. växel. Klungkurver voro vanliga
1892 han förlorade mycket. Han sålde så affär
en till en Bokhållare Alexandersson från
Skurup Wikströms järnhandel. Det blev
då efter en grundlig inredning endast
järnhandel sedan. Alexandersson fort-
sätte att både in och utväxligt förbättra

Denne aff är i sig en utställning af maskiner och reparations för gamla. Byt förkommer, ja även med gamla mot nya. Denne aff går i Alexanderssons ställehus och Karl Lund är chef. Varor och maskiner körs nu ut med Pilsen en särskild försäljare är ute o säljer och byter efter som det passar. Den kan jämföras med vilken Staboaffär som varit. Skörde Tröskor Traktorer som redskap av alla slag det till finns i lag.

Appären som var nyttig för ortens bekvämlighet ut. Telefon o andra bekvämligheter installerades en an. Alexandersson hade två barn Ernst tandläk i Lund samt en flicka gift med nuvarande pparen Lund. som övertog den efter Alex. död Den är nu ytterligare utvidgad med ett utställningsfält för maskiner och reparations för gamla. Byt förkommer, ja även med gamla mot nya. Denne aff går i Alexanderssons ställehus och Karl Lund är chef. Varor och maskiner körs nu ut med Pilsen en särskild försäljare är ute o säljer och byter efter som det passar. Den kan jämföras med vilken Staboaffär som varit. Skörde Tröskor Traktorer som redskap av alla slag det till finns i lag.

Denne person som sålde jorden
sålde den till en gård i Jönköping

År 1910 kom en f.d. lantbr. från Lyckse-
 socken till Askersöd och ville köpa en
tomt att bygga en bulik på vid järn-
vägen. Agaren Bengt Jönsson ville inte
sälja denna tomt. Men eftersom dom jä-
ra ville ha två affärer det var en för
att han köp ända till slut. Där var de en
gäddesgård utmed vägen som han fick
riva men inte mer än till ett litet hus
av trävirke åtta m. långt 5 m. brett
detta lilla hus inredde han så en
kylskåpaff. Ett litet rum till ett kontor.
Denne affär tycktes löna sig så han bad
att få köpa lite mer jord att bygga till
att bo i. Förut fick han hyra boji. Den-
na affär gick så i handel efter några
år till en ännu ägare Aili Persson 1917
Denne sålde sedan till Albert Andersson

som köpte mer jord byggde till som
att nu är för närvarande. Egaren heter
nu All. På en lantbruksskola från
Ålarp i Högerväds socken. Den andra
affären börjades av en Folkskola från
Röddeborgs skola 1879. Under bleg var
hans nemn och som han frö kunde skö-
ta den också inrättade b. en h. h. Privatskola
i ett lämpligt stort rum och fick en del
elever från ortens decompning. Han var
mycket duktig och fick många elever
Fälde sedan till Wankallerna Persson
tvänne. Syster b. Randkrona som var
den i 12 år. Fälde sedan affären till
Rehder som var skomak. från Lands-
krona. Denna aff. går i samma stil
som i öfrigt varken blir tillbyggd eller
på något annat sätt förbättrats.

x Samman slöts sig

llig veterligt fanns inga Föreningar eller Ko-
 operative butiker. Men den 21 Dec. 1944 var
 det 100 år sedan då mässa Roshdale väva-
 re i den engelska Naden Roshdale vid Padd
 gränden. Sedan kom iden sammaningen till
 andra delar av världen. Ja, man börde ju
 att en annan inte hade löst rättighet
 att idka handel. Om söndagar gick den
 bekvämen in i butiken. En handlare
 i Västerstad Harald Monquisten hade
 30 tunn. jordbruk då han även byggde en
 affär som hans Fars stötte i flera år.
 Sedan sålde han till en Wilson Handels
 mannens kläder varo merendels inte hem
 vävda och den var så vanliga "Hyddorstenen"
 var inte vanlig här på landet. En och an-
 man Homan var med i det Kommunala
 livet Henrik Anderson i Västerstad tex

Belysningen i butiken var en Fotogen
lampa i Taket över disken eller två om det
var en större affär. En eller två Balans-
vägar med vikter. Klapp mät Hammar
flötång lika m.m. Han uppvärmd butiken
med en vanlig kamin med Torv eller ved.
Barorna mjöl gryn russin svitkon kaksocker
m.m. förvarades i lådor i disken. Lokket
som var i hela o halva toppar fick man
själv klyppa i bitar till den som ville ha
ett eller några skålpund. En hel topp
vägde cirka tolv skålpund. Pudersocker
var det en sort som var brunt. Klapp av
sorterna Brun o Blå Java var en av de
bättre sorterna Kostade femti- sextio öre
skålp. Sorten Liberia m.m. var billigare
Inga varor var då Paketerade som nu.
men man fick väga upp dagen innan en mask
med.

Man ropade i butiken varje kväll efter stäng-
ningsdags förut med ratten slänkt. Gurring
och Persson & Ustet var en stor importör
och sålde mycket varor till landets handels-
män. De sände ut sina s. k. resande
med prover på de olika kaffesorter m. m.
en resande bjöd ut Lantor till 35 öre men
det var en del svarta böner i. Vödvändiga
vardeprovar var Kaffe socker Cigoria Sköl
och vite sag. Korn Risgr. m. fl. Så de vanli-
gaste spiken Läs- spin Karchorubb m. fl.
Låpa Rode. I början av 1800 talet kallades
de "Hökestad" när dom ju fick köpes från
Hamnstäderna. En affärsmann när i ö.
bjöd ut Risgr. till 40 öre kg i o. för hans
Reklam för sin aff. L. osv. Kon kursen
skyllade, somliga sag säljer prima kaf
fe till otroliga priser. Kom och hör.

Ungdom ville då gärna stå i affär för
det ansågs för lite bättre. Lönningen
var inte stor 200-300 kr. för en utlärare
20-23 års pojke. Arbetstiden från sju
till åtta på kvällen ingen fritid utan
för middagsmål & kaffe på e.m. Ingen
overtidsbetalning var då vanlig. Handels-
områdena voro stora, en till två mil
emellan var mycket vanlig och en
affär som hade 30-40 stadiga säkra
kunder ansågs bra. Landsbygdsfolk
ville onödigtvis köra till staden utan när-
dom skulle sälja gäss svin och smör för
och till julen. För det mesta var det om
lördagar man körd till landhandelen
med äggan för vorkan samt på handels-
handlaren blev ofta anlitaad när det
var någon som föu lico från Amerike o.s.v.

En del storköpmän i Hørby som då
 inte köping hade på 70-80 talet ämnade
 knut. Det var Ljungberg, Sven Torsson
 Landstj 60 tuml dom andra varde 20-30
 Dom höll ju så en dräng och ett par hästar
 som skötte jordbruket samt körde hem
 varor från Järnvägen samt hjälpte till
 att ställa in hundrasas hästar när det
 var torg eller stormarknad. Dessa drän-
 gar köpa av de så mycket outvecklade Vorskas
 sluttunnorerna K K K K fyra kr & tre kr. De
 har dom blivit av nu. Som det var inte
 med följande att vara köpmän & lantbruk
 kan sålde dom lantbruket. Dom behövde
 så sina gamla drängar som fick vara
 bod & stall-drängar. De titulerades av all
 mänheten för Hållbara Roddrakar
 en fl och namn.

Ja en handelsman var ju en kunds
allt i allom och lämnade i vanliga fall
3 m. kredit och förlorade ofta. Det var ju
skam att inte betala i affären sin skuld.
Var handelsman. Skrev ut räkning för en
när de kunden bet. den en till och så en 3:e
gång han skulle lämna off. Inga Polster
höjdes då an. Bokföring den dubbla
Italienska. Handelsman. hade var sitt
Bodmärke på varorna. Robbat lämna
det på större parti och kontantköp.
Samlige handelsman skänkte en väggmålning
eller annat till jul. Ingen telefon var
vanlig men Post o tidningar delades of-
ta ut i butikerna. Lån av glas o porcelän
var vanligt till större bejuren. I butikerna
gick kunderna ofta många nyheter
kom hände i orterna om ett o annat

Ja. min curiositet kan jag icke utan omtala gles
intekna att. För Hetersystemet började tillämpas
i medio av 80-talet och innan dom äldre kunde
förstå det blev det många lustiga ord. "Kan jag
få köpa" en kanna litet" "Ett bektoliter snus
ett lod Blåholst lika mycket tre och en m.
Jag var för min del nödsökt att köpa en sk.
Lilla behållare" som jag ännu har i min sam-
samling av gamla "Rebeker". Det var brukligt då 1880
att kunderna räkte fram sin snusdos för att
få fylt den gratis. Vid denna tid var det Polan-
vagnar i butiken och några dagar innan Marknad-
dagen väga upp spik 50-100 lb. då sk. "Vorske"
svarta spik. Endast spänspik av träad fanns
då i maskin. Strutar att lägga varor i fickor vi
var givna. Pärar 10 kg. 5 kg. 2 kg. Vöja att
då kunnat till "Polanvagn" att väga upp järn
med en större typ. Stod på gården. Som jag i
min ungdom är var vard att arbeta ute i fria
naturen kunde jag ju ej trivas att "Stä bakom
en fisk" att lukt på kryddgumpar saltar och
Fisk". Om kunden köpte till större parti blev dom
bjudna på en kupa eller en siggar. Eller kaffe
om det var en kvinna. Inga damer fanns ej
då -

Skåne
Färs hd Västerstad s:n
uppt. 1956

Berättare O.W. Möller f.d. lantbrukare
& upptecknare f. 1872 i Bokeröd, Harlös.

OWM.